

установ у день їхнього вступу на посаду.

При прем'єр-міністрі буде створено Наглядний комітет із питань світськості, до завдань якого входитиме повідомляти французьких громадян та органи державної влади про будь-яку загрозу відхилення від цього найважливішого принципу або посягання на нього.

Ми не можемо погодитися з тим, що дехто, прикриваючись тенденційним розумінням принципу світськості, намагається підірвати такі завоювання нашої Республіки, як рівність жінок і чоловіків і достоїнство жінки. Я урочисто заявляю: Республіка протистоятиме всьому тому, що роз'єднує, всьому тому, що розділяє, всьому тому, що веде до винятку! Правило – це змішаність, бо вона об'єднує, бо вона ставить усіх людей у рівне становище, бо вона відкидає розділення за ознакою статі, походження, кольору шкіри, релігії.

Пані та панове! Дискусії про світський характер держави, про інтеграцію, рівність можливостей, права жінок ставлять перед нами одне й те саме запитання: яку Францію ми вибираємо для себе і для наших дітей? Ми успадкували країну, багату своєю історією, своєю мовою, своєю культурою, країну, яка сильна своїми цінностями та ідеалами. Тож зуміймо перетворити сьогоднішні проблеми на завтрашні переваги – тільки так ми залишимося країною, гідною довіри, надійною, сильною своєю згуртованістю. Цей виклик ми можемо, ми повинні прийняти і приймемо його разом».

*Передрук з газети «День»
від 13 січня 2004 року*

ПРОТИЛЕЖНІСТЬ ДУМОК ФОРУМУ АТЕЇСТІВ УКРАЇНИ І ПРЕДСТАВНИКІВ УКРАЇНСЬКОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ІНТЕЛІГЕНЦІЇ

А. Звернення Форуму атеїстів до Президента України та Міністра освіти стосовно введення курсу "Християнська етика" в державні школи

Ми, громадяни України, які за своїми світоглядними переконаннями є атеїстами, або ж відкрито не відносимо себе до жодної релігійної конфесії, глибоко стурбовані намірами Міністерства освіти та

науки з 1 вересня цього року ввести в шкільний курс предмет «Етика віри». В своєму неприйнятті цього заходу ми виходимо з таких аргументів:

Введення в шкільний курс даного предмету, на наш погляд, суперечить статтям Конституції України - 15 («...Жодна ідеологія не може визнаватись державою як обов'язкова») та 35 («Церква і релігійні організації в Україні відокремлені від держави, а школа – від церкви»). Твердження, що даний предмет не буде нав'язувати дітям якогось певного світогляду, здається нам нещирим. Очевидно, що будуть викладатись саме основи християнської етики. При цьому ігнорується той факт, що далеко не всі громадяни України є християнами. До того ж, вони сповідують різні релігії або, що ближче до нас, не сповідують жодної. Атеїстами або ж людьми, які не відносять себе до жодної релігійної конфесії, в Україні, згідно різних оцінок, є близько 30 % населення. Слід зауважити, що останнім часом такі люди соромляться або ж відверто побоюються афішувати свій світогляд, бо зусиллями різних впливових суспільних груп (представників церков, влади, ЗМІ) атеїзм або ж нерелігійність подаються ледь не як збочення або злочинні переконання. Можна передбачити, що, незважаючи на запевнення посадовців з Міністерства освіти, викладати предмет «Етика віри» в ряді шкіл будуть священнослужителі. Це не надуманий аргумент, адже в деяких школах факт викладання навколо-релігійних предметів священниками вже давно має місце. Викликає сумнів і твердження, що предмет «Етика віри» буде суто факультативним предметом. Насправді, виходячи з того, що значна кількість батьків вже зараз приховує свої світоглядні переконання, вони будуть змушені віддавати дітей на навчання до релігійних «факультативів», не бажаючи ставати ізгоями суспільства або ж не бажаючи робити ізгоями власних дітей. До того ж, нам відомі факти, коли навколо-релігійні предмети, нібито факультативні, викладаються поміж обов'язковими предметами. Діти просто вимушені їх відвідувати.

В демократичному суспільстві принципів питання (а введення в шкільний курс предмету, що впливає на незміцнену свідомість дітей є саме принциповим) передбачають широку суспільну дискусію, а подекуди - й винесення на референдум. Ані про яку дискусію в нашому випадку не йдеться. Від моменту, коли пан Президент публічно забажав, «аби його діти отримували знання про бога в школі», до рішення ввести «Етику віри» в шкільний курс не минуло й кількох місяців. Ідея нового шкільного предмету, дійсно, сколихнула частину суспільства, засоби масової інформації винесли тему на газетні шпальти та сторінки інтернет-

видань, проте суспільним обговоренням це назвати не можна. Нагадаймо пану Президенту, що в його передвиборчій програмі та риторичі обіцянок ввести в шкільний курс предмет, що має явні релігійні ознаки, не було. На відміну від обіцянок повернутись до десятирічної шкільної програми (що ми вважаємо за доцільне), які так і не були виконані.

Частина населення схвалює релігійне навчання в школах (а «Етика віри», на нашу думку – саме релігійне навчання, якими б евфемізмами його не називали) тільки тому, що сподівається в такий спосіб захистити дітей від суспільних негараздів – наркоманії, злочинності, ранніх та небезпечних сексуальних зв'язків тощо. Проте практика країн Європи та США, де викладаються релігійні предмети (на яку посилаються прибічники релігійного виховання в школі) свідчить про марність цих надій. Як в Україні, так і в означених країнах, значна частина шкільної молоді вживає алкоголь, тютюн та наркотики, чинить злочини, починає раннє статеве життя з небажаними наслідками (вагітність, СНІД). Години, витрачені на релігійні дисципліни, від цього не рятують, тим більше на тлі падіння авторитету самої Церкви (відомі численні сексуальні скандали із священниками в США та Європі; в Україні ж священники набувають все більш поширеного іміджу «мздоїмців», які не гребують грішми за послуги, які повинні надаватись ними безкорисно, ані від самих злидених людей, ані від найбрутальніших злочинців). Навряд чи злиття Школи з Церквою на такому тлі сприятиме покращенню рівня моральності в державі. Скоріше навпаки - релігіїзація суспільства сприятиме його діленню на конфесії, а відтак – подальшому розділу. Нагадаймо, що основні конфлікти сучасності (найближчий приклад – події в колишній Югославії) відбуваються на релігійному ґрунті, і введення в школу релігійного предмету аж ніяк не сприятиме єдності суспільства. Нагадаймо також вкрай негативну роль ряду церков, які в ході політичних подій, названих Помаранчевою революцією (в результаті якої ви всі займаєте нині свої високі посади), відверто порушили принцип відокремлення від світського життя, використовували церкви як трибуни для агітації, посилали анафему політичним лідерам (в особливості пану Президенту), сприяли спробі розколу України. Чи має тепер Церква, яка в своїй значній частині порушила всі можливі етичні норми, право претендувати на роль вчителя Етики для дітей?

Релігійний предмет вступить в явну суперечку з базовими предметами шкільного курсу – біологією, анатомією, астрономією тощо. Бачення побудови світу, природи та людини, викладені в Біблії (на яку, безперечно, буде посилатись «Етика віри») зовсім не співпадають з прийнятим та затвердженим Міністерством освіти курсом вищеназваних

предметів. Як буде подолана така суперечність? Чи не на шкоду природничим наукам?

Виходячи з перелічених аргументів, а також багатьох інших, які ще можна наводити, ми закликаємо вас шанувати Конституцію України, поважати права громадян на вільний світогляд, сприяти об'єднанню суспільства та не робити провокаційних кроків, і відмінити введення в шкільний курс предмету «Етика віри» або будь-якого іншого предмету, за допомогою якого можливо втручатись у свідомість дітей, нав'язувати їм та їхнім батькам якийсь певний світогляд.

Додаток до звернення. Перелік законів, яким протиричить введення предмету «Християнська етика» у державних школах України:

ст. 35 Конституції України: «Кожен має право на свободу світогляду і віросповідання. Це право включає свободу сповідувати будь-яку релігію або не сповідувати ніякої... Церква і релігійні організації в Україні відокремлені від держави, а школа - від церкви. Жодна релігія не може бути визнана державою як обов'язкова.»;

ст. 6 Закону України «Про свободу совісті та релігійні організації»: «Державна система освіти в Україні відокремлена від церкви (релігійних організацій), має світський характер»;

ст. 5 Закону України «Про свободу совісті та релігійні організації»: «Усі релігії, віросповідання та релігійні організації є рівними перед законом. Встановлення будь-яких переваг або обмежень однієї релігії, віросповідання чи релігійної організації щодо інших не допускається»;

ст. 6 Закону України «Про освіту», в якому проголошується «незалежність освіти... релігійних організацій, ... науковий, світський характер освіти»;

ст. 8 Закону України «Про освіту»: «Навчально-виховний процес у навчальних закладах є вільним від втручання... релігійних організацій», «Залучення учнів ... до участі в ... релігійних заходах під час навчально-виховного процесу не допускається»

<http://www.uath.org/zvernennya.php>

Б. Звернення представників православної інтелігенції до українського народу на захист ідеї введення шкільного курсу „Етика віри”.

Ми, представники української православної інтелегенції, ознайомились з аргументами представників Форуму атеїзм в Україні щодо недоцільності введення курсу „Етика віри” в шкільну програму.